

Sygnatura akt VI U 775/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 września 2015 roku

Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Mariusz Nawrocki

Protokolant st. sekr. sądowy Anna Kopala

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 1 września 2015 roku

sprawy z odwołania J. Z.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G.

z dnia 14 sierpnia i 24 września 2014 roku znak (...)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w G.

o przyznanie emerytury

zmienia zaskarżone decyzje Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. z dnia 14 sierpnia i 24 września 2014 roku znak (...) w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu J. Z. prawo do emerytury począwszy od dnia 19 lipca 2014 roku.

Sygnatura akt: VI U 775/14

UZASADNIENIE

Ubezpieczony J. Z. wniósł odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. z dnia 14.VIII.2014 r. odmawiającej przyznania prawa do emerytury. W uzasadnieniu odwołania ubezpieczony stwierdził, że pozwany bezzasadnie nie uznał okresu zatrudnienia od (...) (...) do (...) (...) w Przedsiębiorstwie (...) w M. jako okresu świadczenia pracy w szczególnych warunkach chociaż ubezpieczony był zatrudniony na stanowisku operatora koparki.

Pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o oddalenie odwołania podnosząc, że w zaświadczeniu o wykonywaniu pracy w szczególnych warunkach ubezpieczonego z dnia 4.VIII.1990 r. dotyczącym zatrudnienia od od (...) (...) do (...) (...) w Przedsiębiorstwie (...) w M. jako zajmowane przez niego stanowisko podano "operator" zamiast "maszynista koparki".

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych ustalił, co następuje:

Ubezpieczony J. Z. urodził się w dniu (...)

W dniu 2.IX. 1969 r. ubezpieczony J. Z. podjął naukę w przyzakładowej szkole zasadniczej przy Zakładach (...) w G., po jej ukończeniu zawarł umowę o pracę z Zakładami (...) na stanowisku frezera. Umowa o pracę łączyła strony stosunku pracy do (...) (...).

W dniu 4.I.1974 r. ubezpieczony został zatrudniony przez Zakład (...) w G. na stanowisku ślusarza. W zakładzie tym ubezpieczony wykonywał prace przy bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń oraz prace budowlano – montażowe i budowlano - remontowe na oddziałach będących w ruchu.

W okresie od 26.I.1976 r. do 21.XII.1977 r. ubezpieczony odbywał zasadniczą służbę wojskową. W czasie odbywania zasadniczej służby wojskowej ubezpieczony ukończył kurs kwalifikacyjny na stanowisko operatora koparki i wykonywał prace operatora koparki. W dniu 18.I.1978 r. ubezpieczony ponownie podjął pracę w (...) (...) na tym samym stanowisku i pracował do dnia (...). (...).

/ dowód: świadectwo pracy z dnia 19.XII.1973 r. wystawione przez (...)

(...) k. 3 akt ZUS tom II , świadectwo wykonywania prac w

szczególnych warunkach wystawione przez (...) (...) w

dniu 20.VIII.2013 r. k.8 akt ZUS tom II, karta przebiegu

zatrudnienia k. 79 akt ZUS tom II, życiorys k. 42 akt

kserokopia uprawnień k.40 akt, zaświadczenie Jednostki

Wojskowej nr (...) z dnia 20.XII.1977 k. 100 akt /

W dniu 13.V.1978 r. ubezpieczony złożył w Przedsiębiorstwie (...) w G. podanie o przyjęcie do pracy na stanowisko operatora koparki. Jeszcze tego samego dnia podanie zostało załatwione pozytywnie. 9.X.1978 r. ubezpieczony został skierowany na kurs kierowców ciągnikowych. Ubezpieczony następnie pracował w tym przedsiębiorstwie na stanowisku operatora koparki do dnia 31.VII.1990 r.

/ dowód: podanie z dnia 13.V.1978 r. z adnotacją o wyrażeniu zgody na

zatrudnienie k. 56 akt, umowa o pracę z dnia 13.V.1978 r. k.53,

skierowanie na kurs ciągnikowy k. 60 akt, angaże k. 43, 47, 48, 50

52, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 85, 86, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93,

zawiadomienie o rozliczeniu k. 68, zaświadczenie o wykonywaniu

pracy w szczególnych warunkach k. 74 akt, zeznania świadków

M. U. i Z. R. e-protokół rozprawy z

20.XI.2014,A. L. e-protokół rozprawy z dnia

19.II.2015 r., zeznania ubezpieczonego e-protokół rozprawy z dnia

26.V.2015 r. i 1.IX.2015 r. /

W okresie od 11.IX.1990 r. do 31.III.1997 r. ubezpieczony był zatrudniony w Przedsiębiorstwie Handlowo- (...) - J.

S. w G. na stanowisku operatora koparki.

Zakład ten zmienił od 1.IV.1997 r. nazwę na (...) Spółka Akcyjna w G..Ubezpieczony pracował w nim nadal w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku operatora koparki do dnia 15.VIII.2000 r.

/ dowód: świadectwa pracy z dnia 2.VII. 2000 r. i 21.VIII.2000 r.

k. 5 i 6 tom I akt ZUS oraz zeznania ubezpieczonego e-protokół

rozprawy z dnia 26.V.2015 r. i 1.IX.2015 r. /

Pozwany uznał ubezpieczonemu, na dzień 1.09.1999 r. ogólny staż ubezpieczenia wynoszący 29 lat, 1 miesiąc i 20 dni oraz staż pracy w szczególnych warunkach 2 lata, 4 miesiące i 20 dni.

Nie uwzględnił natomiast okresu pełnienia przez ubezpieczonego zasadniczej służby wojskowej od 26.I.1976 r. do 21.XII.1977 r. do okresu pracy w szczególnych warunkach.

/ dowód: karta przebiegu zatrudnienia k. 19 tom II akt ZUS, decyzja ZUS z

dnia 14.VIII.2014 r. k.20 tom II akt ZUS /

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zważył, co następuje:

Odwołanie okazało się uzasadnione.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj Dz. Ust. 2013.1440 ze zmianami)Ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz

2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27. pkt 1.

2. Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu

państwa . Art. 32 ust.1 stanowi: Ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 Przepis art. 27 . brzmi z kolei - ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r. przysługuje emerytura, jeżeli spełnili łącznie następujące warunki:

1. osiągnęli wiek emerytalny wynoszący co najmniej 60 lat dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn;

2. mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat

dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, z zastrzeżeniem art. 27a. Ustęp 2 art. 32 określa, że dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w ust. 1, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości

lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia w podmiotach, w których obowiązują wykazy stanowisk ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych.

W myśl § 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz. Ust. z 1983 r. nr 8 poz. 43 z późn. zmianami) - pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat

dla mężczyzn,

2) (skreślony),

3) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat

pracy w szczególnych warunkach.

§ 2 ust. 1. rozporządzenia ustala, że okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Z cytowanych przepisów wynika więc, że ubezpieczony winien był przepracować co najmniej 15 lat w warunkach szczególnych, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Ciężar wykazania wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w wymiarze uzasadniającym nabycie prawa do wcześniejszej emerytury spoczywa na wnioskodawcy, który z faktu tego wywodzi skutki prawne. To ubezpieczony więc powinien wykazać ponad wszelką wątpliwość, że świadczył pracę uznawaną za pracę w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przez co najmniej 15 lat, co uzasadniałoby nabycie prawa do wcześniej emerytury. (art.232 K.p.c.)

Należy zauważyć, że o tym jakiego rodzaju pracę wykonywał powód decyduje nie tylko treść świadectwa pracy, ale całość zebranego materiału dowodowego.

Ubezpieczony zarówno w postępowaniu przed ZUS jak i przed Sądem twierdził, że w okresach zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w G., Przedsiębiorstwie Handlowo- (...) - J. S. w G. i (...) Spółka Akcyjna w G. przez cały czas świadczył pracę w warunkach szczególnych jako operator koparki. Dla wykazania prawdziwości swego twierdzenia powołał dowody z dokumentów – świadectw pracy przedłożonych wcześniej ZUS i z zeznań świadków A. L., M. U. i Z. R.. Świadczenie ci szczegółowo określili jakie czynności wykonywał ubezpieczony w zakresie obowiązków związanych z zajmowanym stanowiskiem w Przedsiębiorstwie (...) w G.. Szczególne znaczenie miały tu zeznania świadka Z. R., będącego kierownikiem bazy, w której pracował ubezpieczony.

Także świadkowie M. U. i A. L. potwierdzili wyjaśnienia ubezpieczonego odnośnie czynności wykonywanych przez niego w czasie zatrudnienia w (...). Sąd zeznania wskazanych wyżej świadków uznał za wiarygodne. Zeznania te są logiczne, spójne, wyczerpujące, wzajemnie się uzupełniają i korespondują z zeznaniami ubezpieczonego. Świadczenie szczegółowo opisali na czym polegała praca osób zatrudnionych w przedsiębiorstwie, w których pracowały one razem z ubezpieczonym. Pracując wspólnie z ubezpieczonym w tym samym zakładzie pracy i bądź wykonując te same prace, bądź będąc jego przełożonymi, posiadli wiedzę o zakresie czynności wykonywanych przez ubezpieczonego. Okoliczności te potwierdza częściowo dokumentacja szcążkowa w postaci świadectw pracy. W świetle wskazanych dowodów nie może ulegać wątpliwości, że ubezpieczony J. Z. w okresie od od 13.V.1978 r. do 31.VII.1990 r. (czyli 12 lat, 2 miesiące i 19 dni)w Przedsiębiorstwie (...) w M. świadczył pracę w szczególnych warunkach na stanowisku operatora koparki .Podstawę do przyjęcia, iż wykonywanie przez ubezpieczonego pracy na rzezonym stanowisku jest świadczeniem pracy w warunkach szczególnych daje załącznik nr 1 do rozporządzenia Rady Ministrów z 7.02.1983 r. w

sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz Ust z 1983 r. nr 8 poz. 43 ze zmianami) - wykaz A dział V poz. 3.

Pozwany uznał ubezpieczonemu okres zatrudnienia w szczególnych warunkach jedynie w wymiarze 2 lata, 4 miesiące i 20 dni. Składają się na to okresy zatrudnienia w Zakładach (...) w G. przed pełnieniem zasadniczej służby wojskowej (4.I.1974 r.

do 25.I.1976 r.) i po jej odbyciu (1.I.1978 r. do 12.V.1978 r.) Działanie takie jest nieprawidłowe. Kwestia zaliczenia okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej do okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach była niejednokrotnie przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego. W odpowiedzi na pytanie prawne odnoszące się do tego zagadnienia, skład siedmiu sędziów Sądu Najwyższego w dniu 16 października 2013 r., w sprawie o sygn. II UZP 6/13, podjął uchwałę, zgodnie z którą czas zasadniczej służby wojskowej odbytej w okresie obowiązywania art.108 ust 1 ustawy z dnia 21.XI.1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. Nr 44, poz. 220, w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 1974 r.) zalicza się - na warunkach wynikających z tego przepisu - do okresu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym (art. 184 w związku z art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17.XII.1998 r. o emeryturach i rentach

z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. 2015.748). Organ rentowy wywodzi z powyższej uchwały wniosek, iż jedynie okresy zasadniczej służby wojskowej przypadające do 31 grudnia 1974 r. podlegają uwzględnieniu przy ustalaniu okresu pracy w szczególnych warunkach. Stanowisko te należy jednak uznać za błędne. Uchwała SN rzeczywiście odnosi się do okresu przypadającego do końca 1974 r., nie można jednak pominąć, iż wskazany w niej zakres czasowy jest konsekwencją rozpatrywanego stanu faktycznego. Późniejsze orzecznictwo Sądu Najwyższego wyjaśnia, że zmiana ustawy o powszechnym obowiązku obrony RP nie miała wpływu na postrzeganie omawianego zagadnienia.

W wyroku z dnia 11 lutego 2014 r. (sygn. II UK 293/13, LEX nr 1441189) Sąd ten wskazał, iż w powoływanej uchwale nie powiedziano, że po 31 grudnia 1974 r. zasadnicza służba wojskowa nie podlega wliczeniu do okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach. Z uchwały nie wynika, że ma to być data graniczna w zaliczaniu zasadniczej służby wojskowej do pracy w szczególnych warunkach. Poprzestano w niej na analizie, że w odniesieniu do stanu faktycznego w sprawie, w której zadano pytanie prawne, czyli do okresu służby wojskowej w latach 1971-73, regulacja prawna nakazywała wliczenie jej do pracy w szczególnych warunkach. Sąd Najwyższy wskazał, iż z powołanej uchwały wynika, że w spornej kwestii decydują zasadniczo przepisy regulujące powszechny obowiązek obrony i to w nich należy poszukiwać odpowiedzi, co do zaliczenia służby wojskowej do okresu pracy w szczególnych warunkach. W okresie odbywania zasadniczej służby wojskowej przez ubezpieczonego, to jest od 26.I.1976 r. do 27.XII.1977 r. obowiązywała ustawa z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony PRL. Zgodnie z ówczesnym brzemieniem art.108 ust. 1 czas odbywania zasadniczej lub okresowej służby wojskowej wlicza się pracownikowi do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem, jeżeli po odbyciu tej służby podjął on zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym był zatrudniony przed powołaniem do służby. Jak wskazał Sąd Najwyższy, zmiana wprowadzona ustawą z 26.VI.1974 r. przepisy wprowadzające Kodeks pracy – (Dz. U. Nr 24, poz. 142 ze zmianami) nie była na tyle radykalna, aby zmienić obowiązujące poprzednio zasady zaliczania służby wojskowej do okresu pracy w warunkach szczególnych. Stanowisko to zostało potwierdzone również w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 8.IV.2014 r. (II UK 424/13, LEX nr 1466629), zgodnie z którym, jeżeli zostały spełnione przez pracownika warunki powrotu do poprzedniego zatrudnienia, zostaje zachowana tzw. ciągłość pracy, a okres zasadniczej służby wojskowej jest okresem zatrudnienia na takich samych warunkach, jak przed powołaniem do tej służby.

Bezsporne w sprawie niniejszej jest, że ubezpieczony spełnił warunki powrotu do poprzedniego zatrudnienia, określone w art. 106 ust. 1 w zw. z art. 108 ust. 3 ustawy z dnia 21.XI.1967 r. o powszechnym obowiązku obrony PRL. W myśl art. 106 ust. 1 tej ustawy, zakład pracy, który zatrudniał pracownika w dniu powołania do zasadniczej lub okresowej służby wojskowej, jest obowiązany zatrudnić go na poprzednio zajmowanym stanowisku lub na stanowisku równorzędnym pod względem rodzaju pracy oraz zaszeregowania osobistego, jeżeli w ciągu 30 dni od dnia zwolnienia z tej służby pracownik zgłosił swój powrót do zakładu pracy w celu podjęcia zatrudnienia. Niezachowanie tego terminu powoduje wygaśnięcie stosunku pracy, chyba że niezachowanie terminu nastąpiło z

przyczyn niezależnych od pracownika. Jak wynika z niekwestionowanych ustaleń Sądu Okręgowego, ubezpieczony zgłosił się do dotychczasowego pracodawcy w trzydziestodniowym terminie od daty zakończenia służby oraz podjął pracę w terminie wskazanym przez zakład pracy. Rozważania te prowadzą do wniosku, iż pozwany niezasadnie nie uwzględnił ubezpieczonemu do okresu pracy w szczególnych warunkach- łącznie 1 roku, 11 miesięcy i 2 dni.

W ocenie Sądu uzasadnione było także żądanie zaliczenie ubezpieczonemu przynajmniej okresu zatrudnienia (nadal jako operatora koparki) w (...) Spółce Akcyjnej w G. od dnia 1.IV.1997 r. do 31.XII.1998 r. (łącznie 1 rok i 9 miesięcy)

Przedstawione przez ubezpieczonego świadectwo pracy wystawione w dniu 21.VIII.2000 r. nie budziło wątpliwości na jakim stanowisku ubezpieczony był zatrudniony i jakie czynności wykonywał. Potwierdziło ono zeznania ubezpieczonego słuchanego w charakterze strony.

W tej sytuacji mając na względzie datę urodzenia ubezpieczonego (18.04.1952 r.), datę złożenia wniosku (14.07.2014 r.) oraz łącznie uznany okres pracy w szczególnych warunkach w rozmiarze 18 lat, 3 miesięcy i 11 dni

- na podstawie art 477¹⁴ § 2 K.p.c. – orzeczono jak w sentencji.